

IV

(Acte adoptate înainte de 1 decembrie 2009, în temeiul Tratatului CE, al Tratatului UE și al Tratatului Euratom)

DECIZIA COMISIEI

din 26 aprilie 2006

privind schema de ajutor de stat C 39/03 (ex NN 119/02) pusă în aplicare de Grecia în favoarea transportatorilor aerieni ca urmare a prejudiciilor suferite în perioada 11-14 septembrie 2001

[notificată cu numărul C(2006) 1580]

(Numai textul în limba elenă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2010/768/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele susmenționate ⁽¹⁾,

întrucât:

1. PROCEDURA

- (1) În conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, Ministerul Transporturilor din Grecia a notificat Comisiei Europene, printr-o scrisoare din 24 septembrie 2002, înregistrată la 26 septembrie 2002 sub numărul TREN (2002) A/66844, un mecanism de compensare a pierderilor suferite de transportatorii aerieni ca urmare a atentatelor din 11 septembrie 2001.
- (2) Întrucât a fost pusă în aplicare înainte de a primi o aprobare oficială din partea Comisiei, această schemă a fost înregistrată drept ajutor nenotificat sub numărul NN 119/2002. Acest aspect a făcut obiectul unei confirmări de primire transmise de serviciile Comisiei la 28 octombrie 2002 [TREN (2002) D/17401].
- (3) Prin scrisoarea din 27 mai 2003, Comisia a informat Grecia cu privire la decizia sa de inițiere a procedurii prevăzute la articolul 88 alineatul (2) din tratat în ceea ce privește acest ajutor.
- (4) Decizia Comisiei de inițiere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽²⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la ajutorul în cauză.

- (5) Comisia nu a primit observații pe această temă de la părțile interesate.

- (6) Comisia a primit o serie de observații preliminare din partea Greciei cu privire la inițierea procedurii printr-o scrisoare din data de 3 decembrie 2003, înregistrată la 10 decembrie sub numărul SG (2003) A/12211.

- (7) Grecia anunța, prin această scrisoare, că va furniza informații suplimentare. Din cauză că aceste informații nu au mai fost trimise, serviciile Comisiei au oferit autorităților elene, printr-o scrisoare din 15 martie 2004 [TREN D (2004) 4128], o ultimă posibilitate de a le furniza în termen de 15 zile; acestora li s-a comunicat că, în caz contrar, Comisia va lua decizia numai pe baza informațiilor de care dispune. Autoritățile elene nu au răspuns acestei scrisori.

2. DESCRIEREA DETALIATĂ A AJUTORULUI NOTIFICAT

Context

- (8) Ca urmare a atacurilor teroriste care au avut loc în Statele Unite ale Americii la 11 septembrie 2001, anumite părți ale spațiului aerian au fost închise timp de mai multe zile. Este vorba în special de spațiul aerian al Statelor Unite ale Americii, complet închis în perioada 11-14 septembrie 2001 și redeschis treptat traficului aerian începând cu 15 septembrie 2001. Și alte țări au fost obligate să adopte măsuri similare pe întreg teritoriul lor sau doar pe o porțiune a acestuia.
- (9) Din acest motiv și pentru această perioadă inițială, companiile aeriene s-au văzut nevoite să anuleze zborurile în spațiul aerian în cauză. De asemenea, acestea au suferit pierderi datorate perturbărilor înregistrate de restul traficului sau de faptul că unii pasageri nu au ajuns la destinația finală.

⁽¹⁾ JO C 199, 23.8.2003, p. 3.

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol nr. 1.

- (10) Din cauza amplitudinii și a caracterului neașteptat al acestor evenimente și din cauza costurilor pe care au trebuit să le suporte companiile aeriene, statele membre au fost nevoite să ia în calcul mecanisme excepționale de compensare.

Schema pusă în aplicare de Grecia

- (11) Schema care face obiectul prezentei decizii prevede o compensație pentru pierderile suferite de companiile aeriene în perioada 11-15 septembrie 2001; de fapt, schema notificată prevede, de asemenea, o compensație pentru costurile survenite și după această perioadă.
- (12) Autoritățile elene consideră, în sprijinul notificării lor, că închiderea spațiului aerian al Statelor Unite ale Americii a afectat direct companiile aeriene și după data de 14 septembrie 2001, întrucât un zbor al companiei Olympic Airways cu destinația New York din 16 septembrie a fost anulat preventiv, în lipsa unor informații disponibile privind posibilitatea de a ateriza la New York. De asemenea, au fost acordate compensații și pentru ziua de 15 septembrie 2001.
- (13) Companiile aeriene eligibile sunt transportatorii aerieni care dețin o licență de funcționare de transportator aerian eliberată de autoritățile elene în temeiul Regulamentului (CEE) nr. 2407/92 al Consiliului din 23 iulie 1992 privind licențele operatorilor de transport aerieni ⁽³⁾.
- (14) Autoritățile elene au declarat că au consultat toate companiile aeriene eligibile; doar trei companii au depus o cerere de compensare, după ce toate companiile aeriene elene au fost invitate să facă acest lucru prin scrisorile din 24 octombrie și 5 decembrie 2001 trimise de autoritățile locale. Una dintre ele, Axon Airlines, și-a încetat activitatea la 3 decembrie 2001, adică înainte de efectuarea plăților, în luna iulie 2002; Grecia a decis, așadar, să nu vireze compensația în favoarea acestei companii, întrucât obiectivul său era acela de a permite companiilor să își continue activitatea fără a fi afectate excesiv de costurile ocazionate ca urmare a atentatelor. Celelalte companii către care au fost efectiv efectuate plățile sunt Olympic Airways, denumită în continuare OA, și Aegean Cronus, denumită în continuare AC.
- (15) În notificare, autoritățile elene au menționat că sumele plătite acestor companii s-au ridicat la 4 827 586 EUR în cazul OA, respectiv, 140 572 EUR în cazul AC, adică o sumă totală notificată la 24 septembrie 2002 de 4 968 158 EUR. Aceste sume au fost retrase, în conformitate cu legislația elenă adoptată în materie, din fondurile „TASS” și „TAEA” destinate dezvoltării și modernizării infrastructurii aeroportuare.

- (16) Autoritățile elene au afirmat că au transmis companiilor câte o copie a scrisorii Comisiei din 14 noiembrie 2001, pe care au primit-o, și că aceasta constituie temeiul cererilor de compensare.

- (17) Grecia a stabilit că transportatorii aerieni care au suferit pierderi asociate direct evenimentelor pot beneficia de indemnizații; printre aceste pierderi se numără pierderile de venituri din transportul pasagerilor, pierderile de venituri din transportul de marfă, pierderile datorate distrugerii transporturilor de produse care nu au ajuns la destinație, costurile ocazionate de schimbarea rutei și perioada în care aparatele de zbor au staționat pe un alt aeroport din cauza închiderii spațiului aerian, cheltuielile de cazare a pasagerilor sau a echipajelor.

- (18) În notificare, pierderile eligibile pentru compensare nu se limitau la rutele direct afectate de decizia, luată de anumite state după producerea evenimentelor, de a închide parțial spațiul aerian; acestea vizează, de fapt, întreaga rețea de operatori, compensarea putând fi realizată pentru pierderile totale suferite la nivelul întregii lor rețele.

- (19) Grecia a transmis Comisiei informații mai mult sau mai puțin detaliate pentru fiecare beneficiar.

Olympic Airways

- (20) În notificare, Grecia a comunicat Comisiei faptul că valoarea compensației totale este mai mică de 4/365 din cifra de afaceri a întreprinderii. Aceasta nu a vizat doar zborurile către Statele Unite ale Americii, Canada și Israel, ci întreaga rețea a companiei.
- (21) Suma de 1 645 000 000 GRD (4 827 586 EUR) reprezentând costurile compensate a fost distribuită după cum urmează:

1. Venituri neîncasate asociate pierderilor de pasageri

Acestea se ridică la o valoare rotunjită de 1 390 000 000 GRD (adică 4 079 237 EUR), din care aproximativ 1 234 500 000 GRD (3 622 894 EUR) vizează perioada 11-15 septembrie 2001; aproximativ 821 000 000 GRD (2 409 393 EUR) corespund pierderilor suportate în spațiul aerian nord-atlantic. Restul de aproximativ 413 000 000 GRD (1 212 203 EUR) corespunde pierderilor suferite în restului rețelei companiei, adică, în principal, în rețeaua națională și cea europeană, dar și în cea pentru Orientul Mijlociu, Africa, Australia și Asia.

Pe de altă parte, pierderile suportate la 16 septembrie 2001 în rețeaua nord-atlantică se ridică la aproximativ 150 000 000 GRD (440 206 EUR).

⁽³⁾ JO L 240, 24.8.1992, p. 1.

S-a menționat că valoarea compensației a fost calculată prin compararea traficului înregistrat de companie în perioada respectivă cu traficul înregistrat de aceeași companie în zilele corespunzătoare din săptămâna precedentă, aplicându-se o corecție pentru variația observată în perioada corespunzătoare din 2000. Pierderea a fost calculată pe baza prețului mediu pentru această perioadă pentru fiecare categorie de destinație.

2. Alte venituri pierdute și alte costuri suportate

Este vorba în principal de:

- (a) pierderi de venituri din transportul de marfă: 95 000 000 GRD (278 797 EUR),
- (b) costuri aferente distrugerii produselor: 6 000 000 GRD (17 608 EUR),
- (c) costuri diverse legate de controalele suplimentare de siguranță: în total 19 000 000 GRD (55 759 EUR),
- (d) costuri aferente anulării zborurilor în curs, schimbării rutei și menținerii la sol a aeronavelor în străinătate: 17 384 737 GRD (51 019 EUR),
- (e) costuri extraordinare asociate zborurilor de convoiaj sau „ferry flights” (4): 163 000 000 GRD (478 357 EUR),
- (f) costuri de cazare sau pentru ore suplimentare: 50 000 000 GRD (146 735 EUR).

3. Deduceri efectuate

Acestea se referă la combustibilul economisit - 95 000 000 GRD (278 797 EUR).

Aegean Cronus

- (22) Grecia a precizat Comisiei că valoarea totală a compensației fusese stabilită pe baze comparabile, dar era mult inferioară, compania neefectuând zboruri transatlantice. Aceasta se ridică la 47 900 000 GRD (140 572 EUR).
- (23) Comisia a decis inițierea procedurii oficiale de investigare întrucât avea îndoieli în ceea ce privește conformitatea unei astfel de scheme de ajutor cu tratatul, având în

vedere nu doar depășirea perioadei prevăzute la punctul 35 din Comunicarea din 10 octombrie 2001 a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu „Repercusiunile atacurilor teroriste din Statele Unite ale Americii asupra industriei transportului aerian” (5) (denumită în continuare „Comunicarea din 10 octombrie 2001”), ci mai ales absența unui eveniment extraordinar și schimbarea caracterului indemnizabil al pierderilor după 14 septembrie 2001.

3. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

- (24) Nicio parte terță interesată nu a transmis Comisiei observații în termenul de o lună.

4. OBSERVAȚIILE GRECIEI

- (25) Autoritățile elene nu au transmis Comisiei nicio observație suplimentară în termenul de o lună prevăzut în comunicarea privind inițierea procedurii. Scrisoarea acestora din 23 iulie 2003, înregistrată de Comisie la 28 iulie sub numărul TREN (2003) A/26329, menționa un răspuns la decizia din 27 mai 2003, însă conținutul acestuia nu făcea referire decât la eliminarea informațiilor confidențiale din versiunea publicată. Cu toate acestea, în urma elaborării de către Comisie a unui prim proiect de decizie, Grecia a transmis, în final, o observație la 3 decembrie 2003. În aceeași corespondență era anunțată o altă contribuție, însă, deși serviciile Comisiei au transmis Greciei, la 15 martie 2004, o nouă scrisoare, prin care aceasta era invitată să prezinte observații suplimentare, Grecia nu a furnizat niciodată informațiile suplimentare anunțate.
- (26) În scrisoarea din 3 decembrie 2003, autoritățile elene au detaliat, sub altă formă decât în notificare, o parte din sumele notificate pentru OA; printre altele, acestea au menționat sumele aferente perioadei 11-14 septembrie 2001 inclusiv pe cele aferente perioadei ulterioare datei de 14 septembrie. Acestea nu au făcut nicio precizare referitoare la suma notificată pentru AC.

1. Daunele suportate de OA în perioada 11-14 septembrie 2001 inclusiv

- (27) Grecia a afirmat că OA a suportat pierderi în perioada 11-14 septembrie 2001 din cauza închiderii spațiilor aeriene din Statele Unite, Canada și Israel. În acest sens, 6 zboruri transatlantice și un zbor cu destinația Israel, toate dus-întors, au fost anulate; pe baza numărului de pasageri confirmați pentru aceste zboruri și a venitului mediu per pasager, Grecia afirmă că OA a suferit un prejudiciu de 654 650 000 GRD, adică aproximativ 1 921 203 EUR, și că a fost considerată eligibilă pentru compensare.

(4) În limba engleză în notificare.

(5) COM(2001)574.

(28) În plus, autoritățile elene raportează alte două costuri suportate de OA în această perioadă. Primul se referă la costurile aferente staționării prelungite a unei aeronave în Canada pe toată perioada în cauză, adică 12 967 457 GRD (aproximativ 38 056 EUR). Cel de al doilea cost vizează un zbor dus-întors Atena - Statele Unite ale Americii din 11 septembrie, care a generat costuri suplimentare de 1 165 600 GRD (3 421 EUR).

(29) În total, costurile prezentate de Grecia pentru OA aferente perioadei 11 - 14 septembrie 2001 se ridică, astfel, la 668 783 057 GRD (aproximativ 1 962 680 EUR).

2. Pierderile suferite de OA după 14 septembrie 2001

(30) Grecia a raportat costurile suportate de OA după 14 septembrie 2001 pentru 3 zboruri transatlantice dus-întors din 15 și 16 septembrie, unul cu destinația Statele Unite și două cu destinația Canada. Pe baza numărului de pasageri confirmați pentru aceste zboruri și a venitului mediu per pasager, Grecia declară că OA a suportat un prejudiciu de 333 000 000 GRD și că este eligibilă pentru compensare. Grecia declară o contravaloare de 1 270 726 EUR pentru această sumă; cu toate acestea, trebuie remarcat că, fără îndoială, s-a produs o eroare de calcul, deoarece, prin aplicarea cotei de intrare a drahmei în zona euro, adică 1 Euro = 340,75 GRD, se obține, de fapt, o sumă de aproximativ 977 257 EUR.

(31) Se pare că zborul cu destinația New York din 15 septembrie 2001 a fost anulat din cauza lipsei de sloturi orare; chiar dacă aeroportul JFK din New York a fost deschis la 14 septembrie, ora 23.00, ora Atenei, din cauza numărului mare de cereri de sloturi orare, OA nu a putut obține un astfel de slot. Grecia a menționat că a solicitat OA să confirme această situație, confirmare care ar fi trebuit transmisă Comisiei. Întrucât Comisia nu a mai primit nicio altă scrisoare, acest lucru nu s-a întâmplat.

(32) Zborurile către Canada din 15 și 16 septembrie ar fi fost anulate din cauza întoarcerii cu întârziere a aeronavei blocate în această țară. Grecia menționează că OA nu avea la dispoziție un alt avion de cursă lungă pentru data de 15 septembrie din cauza celorlalte zboruri programate. Pentru zborul din 16 septembrie, întoarcerea cu întârziere a aeronavei susmenționate nu a permis efectuarea verificărilor tehnice și obținerea sloturilor orare pentru noul zbor către Canada, astfel încât OA a fost obligată să anuleze zborul.

(33) Al doilea tip de costuri suportate de OA care a fost invocat se referă la „ferry flights” asigurate de OA; este vorba despre 3 zboruri, unul cu destinația Statele Unite ale Americii din 18 septembrie 2001 și alte două cu destinația Canada din 20 și 26 septembrie 2001, care

ar fi fost efectuate, conform autorităților elene, ca urmare a presiunii exercitate de guvernele Statelor Unite și Canadei asupra OA, care au cerut ca unii pasageri din Atena să fie repatriați în America de Nord. Respectivii pasageri ar fi achitat costul unei călătorii normale, însă avioanele s-ar fi întors goale la Atena. Costul zborurilor retur, calculat pe baza „block hours”, adică pe baza orelor de zbor efectuate de aeronave, s-ar ridica la un total de 166 051 680 GRD, adică la aproximativ 487 312 EUR.

(34) În total, costurile prezentate de Grecia pentru OA și aferente perioadei de după 14 septembrie 2001 se ridică, astfel, la 499 051 680 GRD, adică la aproximativ 1 464 569 EUR. Toate precizările făcute de Grecia în scrisoarea sa din 3 decembrie 2003 au ca scop justificarea unei compensații, pentru toate perioadele în cauză, în valoare de 1 167 834 737 GRD, adică aproximativ 3 427 249 EUR.

5. EVALUAREA AJUTORULUI

Existența unui ajutor

(35) În temeiul articolului 87 alineatul (1) din tratat, cu excepția derogărilor, sunt incompatibile cu piața internă, în măsura în care afectează schimburile comerciale dintre statele membre, ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri.

(36) Subvențiile acordate companiilor aeriene constituie o alocare a unor resurse de stat în favoarea acestora și reprezintă, astfel, pentru ele, un avantaj economic cert.

(37) Această măsură care vizează transportul aerian este selectivă prin natura sa. În plus, companiile aeriene care beneficiază de ajutoare în cadrul acestei scheme au fost identificate în mod explicit.

(38) În cadrul unei piețe aeriene liberalizate începând cu 1 ianuarie 1993, data intrării în vigoare a Regulamentului (CEE) nr. 2407/92, a Regulamentului (CEE) nr. 2408/92 al Consiliului din 23 iulie 1992 privind accesul operatorilor de transport aerian comunitari la rutele aeriene intracomunitare⁽⁶⁾ și a Regulamentului (CEE) nr. 2409/92 al Consiliului din 23 iulie 1992 privind tarifele serviciilor aeriene pentru transportul de pasageri și de marfă⁽⁷⁾, companiile aeriene dintr-un stat membru se află în concurență cu alte companii din alte state membre. Mai precis, companiile aeriene eligibile conform notificării își desfășoară activitatea pe piața comunitară. Subvențiile prevăzute în favoarea acestora și avantajele de care beneficiază în virtutea acestora afectează schimburile dintre state și pot afecta concurența.

⁽⁶⁾ JO L 240, 24.8.1992, p. 8.

⁽⁷⁾ JO L 240, 24.8.1992, p. 15.

- (39) Aceste măsuri, care constituie ajutor de stat, sunt compatibile cu tratatul doar dacă se consideră că se înscriu într-una dintre derogările prevăzute.

Temeiul juridic al evaluării ajutorului

- (40) Derogările prevăzute la articolul 87 alineatul (2) literele (a) și (c) nu se aplică întrucât, în cazul de față, nu este vorba despre un ajutor cu caracter social acordat unor consumatori individuali sau despre un ajutor acordat anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania.
- (41) Întrucât nu este vorba nici despre un ajutor care vizează facilitarea dezvoltării anumitor regiuni și nici despre un ajutor destinat să favorizeze dezvoltarea economică a unor regiuni în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut, sau, în ultimul rând, un ajutor care să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, derogările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) nu vor putea fi luate în considerare.
- (42) În concluzie, derogările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (b) și (d), care vizează promovarea unui proiect important de interes european comun sau remedierea unor perturbări grave ale economiei unui stat membru și promovarea culturii și conservarea patrimoniului, nu sunt relevante pentru cazul de față.
- (43) În temeiul articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat, sunt compatibile cu piața comună: „ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare”. În Comunicarea sa din 10 octombrie 2001, Comisia consideră că evenimentele de la 11 septembrie 2001 pot fi calificate drept evenimente extraordinare în sensul articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat.
- (44) La punctul 35 din Comunicarea din 10 octombrie 2001, Comisia prezintă condițiile pe care le consideră necesare pentru a stabili dacă despăgubirile legate de aceste evenimente respectă condițiile articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat:

Comisia consideră costurile care decurg direct din închiderea spațiului aerian american în perioada 11-14 septembrie 2001 ca fiind o consecință directă a evenimentelor din 11 septembrie 2001. Prin urmare, acestea pot face obiectul unei compensații acordate de statele membre în temeiul dispozițiilor articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat în măsura în care se respectă următoarele condiții:

— compensația este plătită fără discriminare tuturor companiilor aeriene dintr-un stat membru;

— acesta vizează doar costurile suportate în perioada 11-14 septembrie 2001 ca urmare a hotărârii autorităților americane de întrerupere a traficului aerian;

— quantumul compensației este calculat în mod corect și obiectiv prin compararea traficului înregistrat de fiecare companie aeriană pe parcursul celor 4 zile cu cel înregistrat de aceeași companie în săptămâna anterioară, corectat prin evoluția constatată în perioada corespunzătoare din anul 2000. Valoarea maximă a compensației, care trebuie să țină seama în mod special atât de costurile suportate efectiv, cât și de cele evitate, este egală cu pierderea de venit constatată pe parcursul acestor 4 zile. Desigur, aceasta nu poate fi mai mare de 4/365 din cifra de afaceri a companiei.

Compatibilitatea în temeiul articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat

- (45) Comisia menționează că, deși doar 3 companii aeriene au solicitat în mod oficial o compensație pentru costurile suportate, toți transportatorii aerieni titulari ai unei licențe de transport public eliberate de statul membru în cauză sunt eligibili pentru a beneficia de acest mecanism. Excluderea unuia dintre ei, Axon Airlines, pe motiv că nu mai opera zboruri la data la care companiile au primit scrisorile de notificare a acestei scheme și, cu atât mai mult, la data efectuării plăților aferente ajutorului, nu este de natură să califice schema drept discriminatorie. Prin urmare, măsura este considerată, în mod clar, drept nediscriminatorie. Cu toate acestea, Comisia observă că, în răspunsul său, Grecia a furnizat informații numai despre costurile suportate și compensațiile primite de OA, nu și de AC.

Olympic Airways

- (46) Compensațiile prezentate mai sus vizează, în mare, perioada 11-14 septembrie, menționată de Comisie în Comunicarea sa din 10 octombrie 2001 și luată în considerare în deciziile sale anterioare în materie⁽⁸⁾; totuși, acestea fac referire și la ziua de 15 septembrie 2001, chiar și la perioada ulterioară.

Perioada 11-14 septembrie 2001

- (47) În Comunicarea sa din 10 octombrie 2001, Comisia a aprobat principiul compensării consecințelor directe ale hotărârii autorităților americane de a-și închide spațiul aerian. Modalitățile practice de aplicare a Comunicării Comisiei au fost stabilite printr-o scrisoare a serviciilor Comisiei adresată statelor membre la 14 noiembrie 2001; această scrisoare face referire, în mod special, la legătura directă care trebuie stabilită între „închiderea completă a spațiului aerian american și perturbările cauzate în spațiul aerian european”; în acest sens, măsura, astfel cum a fost menționată de autoritățile elene în răspunsul lor la inițierea procedurii, prevede acordarea de compensații

⁽⁸⁾ A se vedea notele de subsol 9 și 10.

doar pentru rutele sau rețelele afectate de închiderea spațiului aerian, cum ar fi spațiul aerian nord-american, pentru Statele Unite ale Americii și Canada, și cel al Israelului. Acest principiu a fost pus în aplicare, în mod concret, în decizii anterioare⁽⁹⁾ adoptate de Comisie în acest sens.

- (48) Prin urmare, pentru perioada 11-14 septembrie 2001 și pierderile direct asociate închiderii spațiului aerian suportate în această perioadă, măsura răspunde limitelor stabilite în acest sens de către Comisie și, în special, legăturii directe care trebuie să existe între costul eligibil pentru compensare și închiderea spațiului aerian.
- (49) Metoda de calculare a pierderilor legate de exploatare care pot face obiectul unei compensări se bazează pe cea stabilită de Comisie în comunicarea sa, modalitățile tehnice de calcul fiind menționate în scrisoarea serviciilor Comisiei adresată statelor membre la 14 noiembrie 2001; pierderea de venituri înregistrată în cele 4 zile a fost, de fapt, stabilită în funcție de numărul de pasageri care au rezervat zborurile anulate. În ceea ce privește valoarea unitară a pierderii suportate per pasager, autoritățile elene au precizat, în răspunsul lor, că aceasta corespunde pierderii efective suportate de OA, și anume un prejudiciu de 654 650 000 GRD, adică aproximativ 1 921 203 EUR.

De asemenea, se înscriu în acest demers costurile suplimentare eligibile pentru compensare legate de staționarea prelungită a unei aeronave în Canada în perioada respectivă, adică 12 967 457 GRD (aproximativ 38 056 EUR) și cheltuielile de întoarcere către Atena a unui zbor cu destinația inițială Statele Unite la 11 septembrie, generând, astfel, costuri suplimentare de 1 165 600 GRD, adică 3 421 EUR.

În concluzie, plafonul de 4/365 din cifra de afaceri reținut de stratul membru corespunde celui stabilit de Comisie.

Astfel, Comisia consideră că acest calcul se înscrie în cuantumul maxim, egal cu pierderea netă de venituri constatată pe parcursul celor 4 zile, stabilit în comunicarea sa.

- (50) În consecință, Comisia concluzionează că măsurile pe care Grecia le-a adoptat în favoarea OA în contextul închiderii spațiului aerian din 11-14 septembrie 2001, în valoare de 668 783 057 GRD, adică aproximativ

1 962 680 EUR, respectă dispozițiile prevăzute în Comunicarea sa din 10 octombrie 2001; așadar, acestea sunt considerate compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat.

Perioada de după 14 septembrie 2001

- (51) Deși Comisia a recunoscut deja, la punctul 35 din Comunicarea din 10 octombrie 2001, caracterul de „eveniment extraordinar” al închiderii spațiului aerian al Statelor Unite între 11 și 14 septembrie 2001, precum și compatibilitatea compensațiilor pentru pierderile care decurg din această închidere, aceasta nu a acceptat să considere astfel și alte pagube legate indirect de închiderea în cauză. Acesta este, în special, cazul pierderilor suportate de companiile aeriene după redeschiderea spațiului aerian, la 15 septembrie.
- (52) Comisia a explicat, în Comunicarea sa din 10 octombrie 2001, că pierderile eligibile pentru compensare trebuiau „constatate [...] în urma hotărârii [...] de a întrerupe traficul aerian [...]”.
- (53) Cu toate acestea, Comisia constată că, după 14 septembrie, nu mai era vorba de o întrerupere a traficului, ci de o exploatare mai limitată a rutelor aeriene de către companiile în cauză.
- (54) Acest lucru este valabil în cazul măsurilor prezentate de Grecia în favoarea OA, care vizează, în primul rând, 3 zboruri transatlantice dus-întors neefectuate la 15 și 16 septembrie, unul către Statele Unite și două către Canada, adică un prejudiciu în valoare de 333 000 000 GRD (aproximativ 977 257 EUR) în cazul OA.
- (55) În concluzie, în ceea ce privește, în primul rând, lipsa sloturilor orare la New York, Grecia confirmă faptul că deși aeroportul JFK fusese redeschis la 14 septembrie, ora 23.00, ora Atenei, din cauza cererii mari de sloturi orare, OA nu a putut obține un slot. Comisia nu a primit alte informații legate de motivul pentru care OA nu a obținut un slot orar, spre deosebire de alte companii. În orice caz, nu mai era vorba de imposibilitatea generală de a zbura către Statele Unite.
- (56) De asemenea, anularea zborurilor către Canada la 15 și 16 septembrie este o consecință a alegerilor făcute de OA: nedisponând de niciun alt avion de cursă lungă, compania a preferat să asigure alte zboruri programate, iar măsurile privind efectuarea verificărilor tehnice și obținerea sloturilor orare nu au putut fi realizate în timp util de către OA, acest lucru conducând, astfel, la anularea zborului.

⁽⁹⁾ A se vedea decizii similare din Franța (N 806/2001) din 30 ianuarie 2002, Regatul Unit (N 854/2001) din 12 martie 2002 și Germania (N 269/2002) din 2 iulie 2002, disponibile la următoarea adresă de Internet: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/transport.htm

(57) Mai mult, în ceea ce privește costul *ferry flights* asigurate de OA cu destinația Statele Unite la 18 septembrie 2001 și cu destinația Canada la 20 și 26 septembrie 2001, adică 166 051 680 GRD (aproximativ 487 312 EUR), autoritățile elene anunță că acestea ar fi fost efectuate ca urmare a presiunii exercitate de guvernele Statelor Unite și Canadei asupra OA pentru repatrierea pasagerilor de la Atena în America de Nord. Așadar, este vorba despre o decizie a OA de a efectua zboruri după perioada în care spațiul aerian a fost închis. Acest demers exclude din start orice finanțare a unui stat membru. Dacă aceste zboruri au fost finanțate efectiv de țări terțe, după caz, companiei OA îi revine sarcina, în cazul în care se consideră în măsură să o facă, de a obține rambursarea din partea acestora.

(58) Așa cum a procedat în mod constant în alte decizii ⁽¹⁰⁾, Comisia nu poate considera că urmările indirecte ale atentatelor de la 11 septembrie, cum ar fi dificultăți legate de exploatarea rutelor aeriene începând cu 15 septembrie, se situează la același nivel cu consecințele directe, și anume închiderea completă a anumitor părți ale spațiului aerian până la 14 septembrie, și, astfel, imposibilitatea exploatării rutelor aeriene care traversează spațiul respectiv. Consecințele indirecte ale atentatelor s-au resimțit timp îndelungat în numeroase sectoare ale economiei mondiale pe o perioadă de timp mai scurtă sau mai lungă, însă, la fel ca orice criză economică sau politică, aceste dificultăți, oricât de multe prejudicii ar aduce, nu ar putea fi considerate evenimente extraordinare, permițând, astfel, punerea în aplicare a articolului 87 alineatul (2) litera (b) din tratat.

(59) Astfel, Comisia consideră că partea din schemă care vizează zilele de după 14 septembrie 2001, în special costurile prezentate de Grecia pentru OA aferente perioadei de după 14 septembrie 2001, care se ridică la 491 051 680 GRD (aproximativ 1 464 569 EUR), nu sunt compatibile cu tratatul, nu numai din cauză că s-a depășit perioada prevăzută la punctul 35 din Comunicarea din 10 octombrie 2001, ci mai ales din cauza inexistenței unui eveniment extraordinar și din cauza schimbării caracterului pierderii eligibile pentru compensare generate de această prelungire. Aceste ajutoare pentru funcționare nu pot fi acordate nici în temeiul altor dispoziții din tratat. Ajutoarele corespunzătoare perioadei de după 14 septembrie 2001 sunt, prin urmare, incompatibile cu tratatul. Comisia menționează, în acest sens, că valoarea totală prezentată în detaliu de Grecia în răspunsul său din 3 decembrie 2003 este diferită și mai mică decât valoarea notificată inițial și, probabil, deja plătită. Comisia reamintește,

astfel, că orice ajutor acordat OA care depășește valoarea menționată mai sus, adică 668 783 057 GRD (aproximativ 1 962 680 EUR), este incompatibil cu tratatul și trebuie recuperat.

(60) În ceea ce privește concluziile Consiliului Transporturi din 16 octombrie 2001, la care face referire Grecia în sprijinul notificării sale, Comisia amintește că aceste concluzii au doar valoare politică orientativă și că nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic în cadrul evaluării compatibilității ajutoarelor cu tratatul. În plus, deși la punctul 7 din concluziile menționate, Consiliul invită Comisia ca pentru perioada de după 14 septembrie să analizeze „de la caz la caz compensația care ar putea fi acordată în baza unor criterii obiective pentru compensarea restricțiilor impuse companiilor aeriene europene de țara de destinație”, acesta precizează, de asemenea, că „niciun ajutor sau nicio compensație nu trebuie să determine denaturarea concurenței dintre operatori”. În cadrul evaluării egalității de tratament între operatori pe care trebuie să o asigure, Comisia menționează, astfel, faptul că nicio altă propunere privind zilele de după 14 septembrie nu a fost acceptată pentru operatorii aerieni din celelalte state membre.

Aegean Cronus

(61) În ceea ce privește AC, Comisia observă că Grecia nu a încercat niciodată să furnizeze informații care să justifice plata. Așadar, în ciuda solicitărilor formulate, Comisia nu dispune de informații care să-i permită să susțină compatibilitatea ajutorului cu tratatul. În plus, aceasta menționează că autoritățile elene au precizat, în notificare, că respectiva companie nu efectua zboruri transatlantice; prin urmare, Comisiei i se pare puțin probabil ca, în cazul AC, să fi existat legătura directă invocată mai sus, care trebuie să existe, în conformitate cu Comunicarea din 10 octombrie 2001, între costurile eligibile pentru compensare și închiderea spațiului aerian. În consecință, Comisia este obligată să considere acest ajutor incompatibil cu tratatul și să solicite rambursarea acestuia.

6. CONCLUZII

(62) Comisia, ca urmare a celor de mai sus, constată că Grecia a pus în aplicare în mod ilegal ajutorul în cauză, încălcând dispozițiile articolului 88 alineatul (3) și consideră că măsura este parțial incompatibilă cu tratatul, în special, cu articolul 87 alineatul (2) litera (b), astfel cum a fost interpretat în Comunicarea din 10 octombrie 2001,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat pe care l-a acordat Grecia în favoarea Olympic Airways pentru pierderile suferite de această companie aeriană ca urmare a închiderii parțiale a spațiului aerian după atentatele din 11 septembrie 2001 este compatibil cu piața comună în ceea ce privește compensațiile plătite pentru perioada 11-14 septembrie 2001, și anume maximum 668 783 057 GRD, adică aproximativ 1 962 680 EUR.

⁽¹⁰⁾ A se vedea Decizia negativă 2003/196/CE a Comisiei din 11 decembrie 2002 privind schema de ajutor de stat C 42/02 (ex N 286/02) pe care Franța intenționează să o pună în aplicare în favoarea companiilor aeriene franceze și vizând prelungirea după data de 14 septembrie 2001 a compensațiilor pentru costurile autorizate inițial prin Decizia N 806/2001: (JO L 77, 24.3.2003, p. 61).

A se vedea, de asemenea, Decizia parțial negativă 2003/637/CE din 31 aprilie 2003 privind schema de ajutor de stat C 65/02 (ex N 262/02) pe care Austria intenționează să o pună în aplicare în favoarea companiilor aeriene austriece (JO L 222, 5.9.2003, p. 33).

Articolul 2

Ajutorul de stat pe care l-a acordat Grecia în favoarea Olympic Airways pentru pierderile suferite de această companie aeriană ca urmare a închiderii parțiale a spațiului aerian după atentatele din 11 septembrie 2001 este incompatibil cu piața comună în ceea ce privește compensațiile plătite pentru perioada ulterioară datei de 14 septembrie 2001. Conform notificării prezentate de Grecia, aceste compensații se ridică la 976 216 943 GRD, adică la aproximativ 2 864 907 EUR.

Articolul 3

Ajutorul de stat pe care l-a acordat Grecia în favoarea Aegean Cronus pentru pierderile suportate de această companie aeriană ca urmare a închiderii parțiale a spațiului aerian după atentatele din 11 septembrie 2001 este incompatibil cu piața comună. Conform notificării Greciei, acest ajutor se ridică la 47 900 000 GRD, adică aproximativ 140 572 EUR.

Articolul 4

1. Grecia adoptă toate măsurile necesare în vederea recuperării de la beneficiari a ajutoarelor la care se face referire la articolele 2 și 3 și care le-au fost acordate în mod ilegal.

2. Recuperarea se face fără întârziere, în conformitate cu prevederile dreptului național, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a prezentei decizii. Ajutoarele care urmează a fi recuperate sunt purtătoare de dobândă de la data punerii la dispoziția beneficiarului (beneficiarilor) până la data recuperării lor. Dobânda se calculează pe baza ratei de referință utilizate pentru calcularea echivalentului-subvenție în contextul ajutoarelor cu finalitate regională.

Articolul 5

Grecia informează Comisia, în termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, cu privire la măsurile adoptate pentru respectarea acesteia.

Articolul 6

Prezenta decizie se adresează Republicii Elene.

Adoptată la Bruxelles, 26 aprilie 2006.

Pentru Comisie
Jacques BARROT
Vicepreședinte